

Jaroszowiec, mogiła przy torach kolejowych, 1940-1945 r.

1. Kategoria

Miejsca pamięci, II wojna, mogiła

2. Położenie administracyjne

gm. Klucze, pow. olkuski, woj. małopolskie

3. Współrzędne

50.32172 19.60514

4. Kod w dokumentacji

Jaroszowiec-06-37

5. Data weryfikacji terenowej

10 maja 2016 r.

6. Opis

Bezimienny grób znajduje się około 1,2 km na południowy wschód od Jaroszowca, na stoku piaszczystej wydmy, przy zaoranym pasie drogi przeciwpożarowej biegnącej wzdłuż torów kolejowych do Olkusza. W miejscu tym spoczywają dwaj jeńcy lub więźniowie, którzy w czasie II wojny światowej próbowali uciec z niemieckiego pociągu wiozącego ludzi do obozu koncentracyjnego w Oświęcimiu. Mogiła ziemna posiada regularny obrys i jest częściowo obramowana wapiennymi kamieniami. Na grobie prosty, drewniany krzyż, obok niego mniejszy, niższy (złamany?), być może starszy. Pod krzyżem liczne znicze.

Jak pisze w artykule o historii stacji Rabsztyn Janusz Działowicz, *kiedy pociąg ruszył ze stacji w Rabsztynie, po ujechaniu trzech, może trzech i pół kilometra, z pociągu ruszyła ucieczka w las i to na obydwie strony wagonu. Padły strzały. Niemcy z psami pobiegli w pościg z uciekającymi. W efekcie ponad godzinnych poszukiwań dwóch uciekinierów zostało zastrzelonych, a pozostałych schwytano**. Ucieczka powiodła się tylko jednemu mężczyźnie. Podobno przyjeżdżał on później w to miejsce przez wiele lat, aby pomodlić się przed kapliczką, którą zawiesił na drzewie, w pobliżu miejsca ocalenia**. Ciało dwóch zastrzelonych zostało pogrzebane obok torów, w pasach przeciwpożarowych, w odległości około stu metrów od siebie. *Nie było im jednak dane spoczywać w pokoju, gdyż po zelektryfikowaniu kolei w 1966 roku, w trakcie odnawiania pasów przeciwpożarowych szczątki ich zostały wyorane pługiem. Dokonano ponownego pochówku, tym razem w grobach obok siebie. Pech, lub jakieś fatum zwisło nad tymi grobami, bo blisko 10 lat później, w 1975 roku, gdy budowano kolej szerokotorową do „Huty Katowice”, tory tej kolei wytyczone zostały akurat przez miejsca, na których spoczywali nieszczęśni uciekinierzy i dlatego przeniesione zostały ponownie, tyle tylko, że przez cały czas i nadal pozostają w miejscu ich ucieczki**.

7. Uwagi

8. Źródła i materiały

* Janusz Działowicz, *Stacja Rabsztyn*, w: *Klucz do Wspomnień*, 2015, nr 15, s. 12. Wersja online: http://biblioteka-klucze.pl/wp-content/uploads/2016/05/KDW_15.pdf, dost. 6.08.2016.

** Kapliczki nie odnaleziono w terenie.

9. Dodatkowe fotografie obiektu